

สรุปการศึกษาดูงานแลกเปลี่ยนเรียนรู้การพัฒนาอนามัยสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

ระหว่างวันที่ ๒๕ กันยายน - ๒ ตุลาคม ๒๕๕๖

ณ เมืองกวังโจว ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน

.....

การศึกษาดูงานครั้งนี้ สามารถสรุปประเด็นสำคัญ 2 ประเด็น ดังนี้

1. สิ่งที่ได้เรียนรู้จากการศึกษาดูงาน คณะผู้ศึกษาดูงานได้เข้าศึกษาดูงาน การปฏิบัติงานของกรมอนามัย ในนครกวังโจว ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1.1 โครงสร้าง/พันธกิจของกรมอนามัย ในนครกวังโจว ประกอบด้วย

1.1.1 งานอาชีวอนามัย

1.1.2 งานสุขอนามัยเกี่ยวกับรังสี

1.1.3 งานอนามัยสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย

1.1.3.1 สถานที่สาธารณะ ดำเนินการในเรื่องต่างๆ ดังนี้

- กำหนดนโยบายและการบริหารจัดการ
- การออกใบอนุญาตด้านสุขาภิบาล
- การตรวจสอบและติดตามการดำเนินงานตามปกติ
- การสุ่มตรวจ

1.1.3.2 สุขลักษณะน้ำบริโภค

- การเฝ้าระวังคุณภาพน้ำบริโภค
- การออกใบอนุญาตด้านสุขลักษณะและการติดตามประเมินโรงงานผลิตน้ำบริโภค การให้บริการ และเครื่องมือ หรืออุปกรณ์ที่ใช้กับน้ำบริโภค
- การตรวจประเมินด้านสุขาภิบาล และการเฝ้าระวังโรคติดเชื้อในโครงการอนุรักษ์น้ำ ซึ่งรัฐบาลได้จัดทำข้อมูลทางระบาดวิทยา และให้คำแนะนำในการควบคุมโรคติดเชื้อที่เกี่ยวกับน้ำบริโภค
- การควบคุมการปนเปื้อนของน้ำบริโภคอย่างเร่งด่วนเพื่อหยุดการระบาดของโรคติดเชื้อที่อาจมาจากน้ำบริโภค
- การโต้ตอบภาวะฉุกเฉินเกี่ยวกับความปลอดภัยของน้ำบริโภค

1.1.3.3 สิ่งแวดล้อมและสุขภาพ

- จัดตั้งหน่วยงานควบคุมการปนเปื้อนของโลหะหนัก
- การติดตาม ตรวจสอบด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมในพื้นที่พิเศษ
- ให้ความรู้ในการส่งเสริมสุขภาพเพื่อควบคุมป้องกันการปนเปื้อนของโลหะหนัก

1.1.3.4 สุขลักษณะในโรงเรียน

1.2 ข้อมูลบุคลากร

บุคลากรด้านสาธารณสุขมณฑลกว่างตุง จำนวน 9000 คน แบ่งเป็น ระดับจังหวัด จำนวน 3700 คน ซึ่งขณะนี้ได้มีการปรับโครงสร้าง (Health System Reform) โดยการรวมกรมอนามัย (DOH) กับ หน่วยงานวางแผนครอบครัว (Family Planning) เข้าด้วยกัน

1.3 การดำเนินงานด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม

กลไกการดำเนินงานด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม มีการดำเนินงานอนามัยสิ่งแวดล้อมตั้งแต่ระดับ ชุมชน เมือง และจังหวัด โดยมีแนวทางการดำเนินงานอนามัยสิ่งแวดล้อม ดังนี้

1.3.1 การนิเทศงาน หน่วยงานด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมนครกว่างโจวได้ดำเนินการนิเทศงาน ประเด็นงานต่างๆ ได้แก่ งานสุขาภิบาลในสถานที่สาธารณะเกี่ยวกับด้านคุณภาพอากาศ ซึ่งรวมถึงระบบการปรับ อากาศรวม (central air conditioning), การฆ่าเชื้อโรควัสดุ/อุปกรณ์ที่ใช้ในสถานที่สาธารณะ(public goods and utensils), สุขลักษณะน้ำดื่ม และสุขภาพของพนักงาน/ลูกจ้าง (health of employees)

1.3.2 การใช้กฎหมาย ในการออกใบอนุญาตด้านสุขลักษณะ และความสะอาดของโรงงานผลิต น้ำ การติดตามประเมินโรงงานผลิตน้ำบริโภค การให้บริการ และเครื่องมือหรืออุปกรณ์ที่ใช้กับน้ำบริโภค รวมถึง การสุ่มตรวจสอบผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับคุณภาพน้ำบริโภค โดยมีการออกใบอนุญาตด้านสุขาภิบาล และตรวจสอบ สุขลักษณะโรงจ่ายน้ำ 290 แห่ง ซึ่งเป็นโรงงานที่ได้รับอนุญาตทุกแห่ง (100%) สามารถจัดบริการน้ำดื่มสำหรับ ประชาชน 70 ล้านคน สำหรับจุดบริการน้ำกลางสำหรับประชาชนในชนบท 16590 แห่ง ให้บริการประชาชนได้ 44,9936 ล้านคน

1.3.3 การเฝ้าระวังคุณภาพน้ำบริโภค ดำเนินการสำรวจข้อมูลพื้นฐานด้านการตรวจวิเคราะห์ คุณภาพน้ำ และการสร้างเครือข่ายการเฝ้าระวังคุณภาพน้ำบริโภค

1.3.4 การสุ่มสำรวจ ได้มีการสุ่มสำรวจที่พัก 1693 แห่งในจังหวัดกว่างโจวในปี ค.ศ. 2012 พบว่า 88.6% ของที่พักที่ทำการสำรวจผ่านมาตรฐานที่กำหนด ในการตรวจสอบคุณภาพน้ำในสระว่ายน้ำ 1366 แห่ง พบว่า 889 แห่ง (65.1%) ผ่านมาตรฐานที่กำหนด, และทำการสุ่มตรวจตลาดจำหน่ายสินค้า 288 แห่ง มี 249 (86.5%) ที่ผ่านมาตรฐานด้านสุขาภิบาล

2. การประยุกต์ใช้จากการศึกษาดูงาน และข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงานด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม ของประเทศไทย

2.1 การนิเทศงานและระบบการติดตาม ตรวจสอบ พัฒนาศักยภาพบุคลากรของกรมอนามัยให้เป็น Technical Supervisor เพื่อให้คำปรึกษา แนะนำกับหน่วยราชการส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ (โดยการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือสถาบันศึกษา) และพัฒนาระบบการติดตาม ตรวจสอบให้สอดคล้องกับระบบการนิเทศงาน

2.2 การใช้มาตรการด้านกฎหมายพัฒนาและปรับปรุงกฎหมาย โดยเฉพาะพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.2535 การกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงาน (Standard Operational Procedure: SOP) และมีการปฏิบัติให้ได้ตาม SOP การออกกฎกระทรวง เพื่อการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อม เช่น เรื่องน้ำบริโภค เป็นต้น เพื่อรองรับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป และการบริหารจัดการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้กลไกของคณะกรรมการสาธารณสุข ในการดำเนินงานด้านกฎหมาย เพื่อจะได้สนับสนุน และเป็นแนวทางให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ใช้มาตรการกฎหมายตามอำนาจหน้าที่ รวมถึงการแต่งตั้งคณะกรรมการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานด้านสาธารณสุข ในการขับเคลื่อน

2.3 การเฝ้าระวังด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม มีการพัฒนาระบบการเฝ้าระวังด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม การแจ้งเตือนสถานการณ์ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม การประเมินความเสี่ยง การสื่อสารความเสี่ยง และการจัดการและลดผลกระทบต่อสุขภาพให้มีประสิทธิภาพ

2.4 การตรวจวิเคราะห์ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม เพื่อรองรับการเฝ้าระวังและการดำเนินงานด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม ต้องมีการพัฒนาเทคโนโลยี วิธีการตรวจวิเคราะห์ทางห้องปฏิบัติการ วัสดุอุปกรณ์ และห้องปฏิบัติการตรวจวิเคราะห์ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม ให้เหมาะสมและสามารถรองรับกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง และตอบสนองต่อปัญหาด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมใหม่ที่เกิดขึ้นในอนาคต

2.5 การสร้างภาคีเครือข่ายด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมในทุกระดับ

2.5.1 ส่งเสริมบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต่อการดำเนินงานด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม ภายใต้แนวคิดระบบบริการด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม (EHA) โดยมีกรมอนามัยเป็นผู้สนับสนุน (Supportor) และผู้ควบคุมกำกับ (Regulator)

2.5.2 การพัฒนาศักยภาพและการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนของสังคม และภาคประชาชนในการร่วมคิด และดำเนินงานด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม การบูรณาการงานและเสริมพลังระหว่างภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วน เพื่อขับเคลื่อนงานอนามัยสิ่งแวดล้อม

2.6 การพัฒนางานอนามัยสิ่งแวดล้อมเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต รวมถึงประเด็นใหม่ๆ ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต เช่น การควบคุมด้านรังสี เป็นต้น โดยมีการเตรียมความพร้อมในการพัฒนาเทคโนโลยี นวัตกรรม องค์ความรู้ ระบบการทำงาน และกลไกการดำเนินงาน การติดตามสถานการณ์อนามัยสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ทันกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงในอนาคต และเข้าถึงประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และทันเวลา

.....

**รายงานการศึกษา ฝึกอบรม ดูงาน ประชุม/สัมมนา ปฏิบัติการวิจัยและการปฏิบัติงาน
ในองค์การระหว่างประเทศ**

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1.1 ชื่อ-สกุล

1. นายสรวงศ์	เทียนทอง	รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสาธารณสุข
2. นายแพทย์ประสิทธิ์	ชัยวิรัตน์	ผู้ช่วยรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสาธารณสุข
3. นายพิพัฒน์ชัย	ไพบุลย์	ผู้ช่วยรัฐมนตรีประจำกระทรวงสาธารณสุข
4. นายแพทย์พรเทพ	ศิริวันรังสรรค์	อธิบดีกรมอนามัย
5. นายแพทย์ณัฐพร	วงศ์ศุทธิภากร	รองอธิบดีกรมอนามัย
6. นายพิษณุ	แสนประเสริฐ	ผู้อำนวยการสำนักอนามัยสิ่งแวดล้อม
7. นางนันทกา	หนูเทพ	รักษาการ ผู้อำนวยการสำนักสุขาภิบาลอาหารและน้ำ
8. น.ส.สิริวรรณ	จันทนจุลกะ	ผู้อำนวยการกองประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ
9. น.ส.นพเก้า	พรหมมี	ผู้อำนวยการศูนย์ห้องปฏิบัติการ
10. นายสมชาย	ตุ้แก้ว	ผู้อำนวยการศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุข
11. นายแพทย์ธีรศักดิ์	ลักษณะนันท์	ผู้อำนวยการศูนย์อนามัยที่ 2 สระบุรี
12. นายแพทย์บุญแสง	บุญอำนวยกิจ	ผู้อำนวยการศูนย์อนามัยที่ 3 ชลบุรี
13. นายแพทย์ประสิทธิ์	สัจจงพงษ์	ผู้อำนวยการศูนย์อนามัยที่ 7 อุบลราชธานี
14. นายแพทย์วีระชัย	สิทธิปิยะสกุล	ผู้อำนวยการศูนย์อนามัยที่ 9 พิษณุโลก
15. นายสมศักดิ์	ศิริวันรังสรรค์	นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการพิเศษ สำนักอนามัยสิ่งแวดล้อม
16. น.ส.นัยนา	ใช้เทียมวงศ์	นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ สำนักสุขาภิบาลอาหารและน้ำ
17. นายณรฤกต์	กิติวัชรธรรม	ทีมที่ปรึกษารัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสาธารณสุข
18. นายวีระศักดิ์	ย้อยนวล	คณะทำงาน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข

1.2 ชื่อเรื่อง/หลักสูตร โครงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การพัฒนาอนามัยสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน นครกวางโจว
ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน

งบประมาณ 670,000 บาท

ระยะเวลา วันที่ 29 กันยายน – 2 ตุลาคม 2556

ส่วนที่ 2 ข้อมูลที่ได้รับจากการศึกษา ฝึกอบรม ดูงาน ประชุม/สัมมนา ปฏิบัติงานวิจัย และไปปฏิบัติงาน ใน องค์การระหว่างประเทศ (โปรดให้ข้อมูลในเชิงวิชาการที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ หากมีรายงานแยกต่างหาก กรุณาแนบ File ส่งไปด้วย)

2.1 วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาบุคลากรและพัฒนารูปแบบการดำเนินงานอนามัยสิ่งแวดล้อมให้เป็นต้นแบบในการดำเนินงานอนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
2. เพื่อพัฒนาแบบการบูรณาการการดำเนินงานอนามัยสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน ๔ ภาค

2.2 เนื้อหา (สรุปโดยย่อประมาณ 2 – 5 หน้า กระดาษ A4) ตามรายละเอียดที่แนบ

2.3 ประโยชน์ที่ได้รับ

นำความรู้และประสบการณ์มาพัฒนาแบบการดำเนินงานอนามัยสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน เพื่อให้ประชาชนได้รับ บริการอนามัยสิ่งแวดล้อมที่บูรณาการการดำเนินงานจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง

2.4 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

การได้มีโอกาสไปศึกษาดูงานทำให้ได้มีประสบการณ์ในการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์การดำเนินงานด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมกับหน่วยงานที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินงาน และจะได้เป็นเครือข่าย ในการประสานงานด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมระดับภูมิภาคต่อไป